

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه آزمون‌های طبقه بندی موضوعی

متون فقه

مجله:

دکتر اسدالله افشار

دانشیار دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)

انتشارات چتر دانش

۱۳۸۹

سرشناسه	لطفی، اسدالله، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور	مجموعه آزمون‌های طبقه‌بندی موضوعی متون فقه / تدوین اسدالله لطفی؛ (به سفارش موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش).
مشخصات نشر	تهران: چتر دانش، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	۳۶۲ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۹۰۵۰۷-۷-۲ :
وضعیت فهرست‌نویسی: فایپا	
یادداشت	چاپ دوم.
یادداشت	عنوان روی جلد: مجموعه آزمون‌های طبقه‌بندی شده متون فقه: طبقه‌بندی موضوعی آزمون‌ها تا سال ۱۳۹۰
یادداشت: کتابنامه	ص. [۳۵۹] - ۳۶۲.
عنوان روی جلد	مجموعه آزمون‌های طبقه‌بندی شده متون فقه: طبقه‌بندی موضوعی آزمون‌ها تا سال ۱۳۹۰
موضوع	موضوع: آزمون‌ها و مدارس عالی - ایران -- آزمون‌ها
موضوع	موضوع: فقه - معرفی - آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	موضوع: دوره‌های تحصیلات تکمیلی - ایران
رده‌بندی کنگره	۳۹۱ : ۴۴۴ LB۲۳
رده‌بندی دیویی	۳۷۸/۱۶۶۴ :
شماره کتابشناسی ملی	۲۲۱۸۵۷۶ :

نام کتاب	مجموعه آزمون‌های طبقه‌بندی موضوعی متون فقه
ناشر	چتر دانش
مؤلف	اسدالله لطفی
طراح جلد	شیرین حیدری مقدم
نوبت و سال چاپ	اول - ۱۳۸۹
لیتوگرافی، چاپ و صحافی	تندیس نقره ای
شمارگان	۱۰۰۰ :
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۹۰۵۰۷-۷-۲ :
قیمت	۱۵۰۰۰ تومان

مرکز پخش: تهران - خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - کوچه نوروز - پلاک ۲۰

تلفن: ۶۶۴۱۱۶۲۶ - ۶۶۴۸۹۰۵۹

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

بسمه تعالی

پیشگفتار

بنام آنکه جان را فکرت آموخت
ز فضلش هر دو عالم گشت روشن
چراغ دل به نور جان بر افروخت
ز فیضش خاک آدم گشت گلشن

« شبستری »

کمال علم در پرتو عمل به آن حاصل می‌شود. این نکته به روشنی قابل درک است. به علم فقه پس از معرفت به خداوند متعال، شریفترین و برترین علوم دینی است. رابطه‌ی علم فقه نسبت به اعمال و رفتار آدمی از هر علم دیگر بیشتر است چرا که به وسیله‌ی علم فقه است که اوامر و دستورهای خداوند شناخته و مورد اطاعت واقع می‌شود. انسان به این راهی الهی اجتناب می‌گردد و نیز به وسیله‌ی فقه است که پس از معرفت الهی به حکام و قوانین دین دانسته می‌شود. علم فقه است که زندگی عملی انسان را سامان می‌دهد و مایه‌ی کمال و ترقی نوع انسان است. محور اصلی دین، اصول عقاید است. توحید را که دین، سر لوحه‌ی دعوت خود قرار داده است، ایمان به خداوند به عنوان بنیان ایمان به معاد و ادامه‌ی حیات در جهان آخرت و ایمان به نبوت و رسالت پیامبران یعنی اصل بنیادین توحید، معاد و نبوت است. دین تنها راه صلاح و فلاح انسانها را به این مبدء می‌داند که انسانها غرق در هواها و هوسهای نفسانی و زندگی محدود دنیا نشوند و به آنکه علم و آگاهی بی حساب و بیپوده آفریده نشده اند، رسالت اصلی اخلاق و نظام تربیتی و احکام فقهی، تثبیت و استحکام عناصر اعتقادی دین نزد دینداران است. پای بندی به حلال ها و حرام ها در زندگی و شناسایی فضائل و رذائل وسیله‌ای هستند برای حصول درون و برون انسان به منظور پذیرش خالصانه و صادقانه‌ی ایمان که خود را حقیقی دینانت است. از آنجا که بخش فقه و شریعت دین مستقیم با حوزه‌ی عمل و رفتار انسان در کار دارد ملموس ترین و عینی ترین قسمت دین را تشکیل می‌دهد از این روی فقه شریعت، عمیق ترین بخش دین نیست اما بدون تردید، گسترده ترین بخش آن است. انسان در برابراعتقاد به یک اصل عقیدتی ملزم به هزاران عمل و رفتار بر اساس آن اصل می‌شود، عقاید دینی حقایقی هستند که با جان و دل آدمی پیوند دارند اما علامت خداوندی و بیرونی ندارند از این جهت هیچ شاخصی برای سنجش و شناسایی آنها به میان نمی‌آید و وجود ندارد تا به وسیله‌ی آن مؤمن را از غیرمؤمن باز شناسند، ولی فقه با علم آدمی در ارتباط است و لذا عینیت دارد و تقید و عدم تقید با آن در رفتار فرد متجلی است. در جوامع اسلامی از جمله ایران که مردم آن مسلمان هستند قطعاً بخش مهمی از قوانین موضوعه مرتبط با احکام فقهی است و بلکه بسیاری از مواد قانون مدنی و

قانون مجازات اسلامی متخذ از فقه و منطق با احکام فقهی است و مطابق اصل چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران « کلیه‌ی قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد... » همچنین بر اساس اصل یکصد و شصت و هفتم قانون اساسی « قاضی موظف است کوشش کند حکم هر دعوا را در قوانین مدوّنه بیابد و اگر نیابد با استناد به منابع معتبر اسلامی یا فتاوی معتبر حکم قضیه را صادر نماید... » لذا مطالعه در متون فقه و تعلیم مبانی فقهی برای دانشجویان حقوق، وکلاء و قضات محترم و کارشناسان حقوقی لازم و ضروری است، همچنان که امروزه برای دانشجویان و استادان فقه، مطالعه در متون حقوقی و قوانین موضوعه و بررسی و تطبیق احکام فقهی با مواد قانونی ضروری و ناپذیر است، برای دانشجویان حقوق و پژوهشگران حقوقی نیز مطالعه در متون فقه و بررسی و تطبیق مواد قانونی با احکام فقهی لازم و ضروری است.

کتاب ارشاد دمشقی یک دوره فقه جامع است که مطابق نظر شیعه‌ی امامیه و آراء مشهور فقهای اهل تشیع به تفسیر فقیه مشهور، مرحوم شمس الدین محمد بن مکی عاملی متوفی به سال ۹۶۵ هجری قمری معروف به شهید اول نگارش یافته است. این کتاب پس از شهادت وی به دلیل اقامت تعبیر، تنظیم و تبویب مطالب، استحکام و اتقان مباحث و جامعیت آن در موضوعات و اختصار بونش در حوزه‌های علمیه با استقبال فراوان روبرو گشت و شروح و تفسیرات فراوانی بر آن نوشته شد که مهمترین آنها شرح مرحوم زین الدین علی بن احمد عاملی دمشقی به سال ۹۶۵ هجری قمری معروف به شهید ثانی به نام « الروضة البهیة فی شرح اللمعة المشقیة » است که شرح مزجی و نیمه استدلالی بر لمعه‌ی شهید اول می‌باشد. کتاب لمعه همراه با شرح آن بیش از چهار صد سال است که نخستین متن درسی فقه استدلالی در حوزه‌های علمیه‌ی مذهب امامیه بوده و هم اکنون نیز این موقعیت را دارا است. در رشته حقوق و حقوق دانشگاهها نیز کتاب لمعه و شرح آن از اهمیت خاصی برخوردار است. مهمترین منبع درسی و آموزشی متون فقه و منبع سؤالات و آزمونهای دروس فقهی و حقوقی می‌شود. کتاب حاضر که به عنوان « مجموعه‌ی آزمونهای طبقه بندی موضوعی متون فقه » در اختیار علاقه مندان به مطالعات فقهی و داوطلبان شرکت در آزمونهای ارشد و ارشد رشته‌ی حقوق و رشته‌ی فقه و مشاغل قضایی و وکالت قرار می‌گیرد، است. متون فقه و سؤالات فقه آزمون کارشناسی ارشد رشته‌های حقوق و فقه و حقوق دانشگاههای سراسری و دانشگاه آزاد اسلامی سالهای گذشته است که به صورت طبقه بندی شده موضوعی و بر اساس ترتیب ابواب فقهی کتاب لمعه‌ی دمشقیه مجموعاً در

هیچده فصل تنظیم و تدوین گردیده و پاسخنامه‌ی سؤالات نیز در پایان هر فصل قرار گرفته است. پاسخ صحیح بسیاری از سؤالات که نیاز به تبیین و توضیح داشته است در قسمت پاسخنامه به طور مختصر توضیح داده شده است و در این خصوص از منابع معتبر فقهی، اصولی و حقوقی نیز استفاده گردیده است.

کتاب لمعه و شرح لمعه‌ای که پاسخ سؤالات و توضیحات لازم، بیشتر بر مبنای آن ارجاع داده شده است. کتاب ترجمه و تبیین لمعه دمشقیه دو جلدی انتشارات خیر بندی و کتاب مباحث حقوقی شرح لمعه انتشارات مجد می‌باشد که هر دو کتاب به خط مؤلف تدوین گردیده است.

در پایان لازم می‌دانم از مدیر محترم مؤسسه‌ی آموزشی و حقوقی چتر دانش و مدیر انتشارات آراء سبز جناب آقای فرزاد دانشور که چاپ و انتشار کتاب «مجموعه آزمونی طبقه بندی موضوعی متون فقه» را به عهده گرفتند تقدیر و تشکر نموده و به امید بیرون آید ایشان را از خداوند متعال مسألت می‌نمایم.

وَمِنْ اللَّهِ التَّوْفِيقُ وَغَلِيهِ التَّكْلَانِ

اسدالله لطفی

دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)

زمستان ۱۳۸۹

فهرست مطالب

۱۳	فصل اول
۱۳	طهارت
۱۴	نماز
۱۷	نکات و خمس
۱۸	روزه و اعتکاف
۲۰	حج
۲۲	کفار از نذر
۲۳	پاسخنامه
۲۵	فصل دوم: قصور
۲۵	شرایط نماز
۲۶	کیفیت داور
۳۴	شاهد و سوگند
۳۶	تعارض دعویین
۳۹	پاسخنامه
۴۲	فصل سوم: شهادت
۴۲	شاهد
۵۱	تفصیل حقوق
۵۲	شهادت بر شهادت
۵۳	رجوع از شهادت
۵۵	پاسخنامه
۵۸	فصل چهارم: وقف و عطیه
۵۸	وقف
۶۲	عطیه
۶۵	پاسخنامه
۶۷	فصل پنجم: متاجر
۶۷	مکاسب مجرمه
۶۸	عقد بیع
۷۱	شروط عوضین

۷۶	آداب معامله
۷۷	بیع حیوان و میوه
۷۸	بیع صرف و سلف
۸۰	اقسام بیع
۸۳	ربا
۸۴	خیارات
۹۴	الحکام بیع
۱۰۴	پاسخنامه
۱۱۳	فصل ششم: دین، رهن و حجر
۱۱۳	دین
۱۲۳	رهن
۱۳۱	حجر
۱۳۷	پاسخنامه
۱۴۱	فصل هفتم: ضمان، حواله، كفالت
۱۴۱	ضمان
۱۴۵	حواله
۱۴۹	كفالت
۱۵۱	پاسخنامه
۱۵۳	فصل هشتم: صلح، شرکت، مضاربه و ودیعه
۱۵۳	صلح
۱۵۶	شرکت
۱۵۸	مضاربه
۱۶۰	ودیعه
۱۶۴	پاسخنامه
۱۶۶	فصل نهم: عاریه، مزارعه، مساقات و اجاره
۱۶۶	عاریه
۱۶۶	مزارعه و مساقات
۱۶۸	اجاره
۱۸۱	پاسخنامه
۱۸۴	فصل دهم: وکالت، شفعه و جعاله

۱۸۴	وکالت
۱۸۹	شفعه
۱۹۷	جعاله
۲۰۰	پاسخنامه
۲۰۳	فصل یازدهم: وصیت
۲۰۳	شرایط وصیت
۲۰۷	متعلق وصیت
۲۰۹	احکام وصیت
۲۱۵	وصایا
۲۱۸	پاسخنامه
۲۲۱	فصل دهم: نکاح
۲۲۱	مقدمه نکاح
۲۲۴	عقد نکاح
۲۲۷	محرمات
۲۳۳	عقد منقطع
۲۳۵	مهریه
۲۴۱	فسخ نکاح
۲۴۲	قسم، نشوز و شقاق
۲۴۳	اولاد و نفقه
۲۴۵	پاسخنامه
۲۵۰	فصل سیزدهم: طلاق
۲۵۰	ارکان طلاق
۲۵۲	اقسام طلاق
۲۵۴	عده طلاق
۲۵۶	احکام طلاق
۲۵۷	خلع و مبارات
۲۶۰	ظهار، ایلاء و لعان
۲۶۱	پاسخنامه
۲۶۳	فصل چهاردهم: اقرار، غصب، لقطه و احیاء موات
۲۶۳	اقرار

۲۶۵	غصب
۲۶۸	لُقْطَه
۲۶۹	إحیاء موات
۲۷۱	پاسخنامه
۲۷۳	فصل پانزدهم: ارث
۲۷۳	موجبات و موانع ارث
۲۷۸	طبقه اول ارث
۲۸۱	طبقه دوم ارث
۲۸۳	طبقه سوم ارث
۲۸۴	ارث بی ارث و غیر
۲۸۶	توقع
۲۸۷	پاسخنامه
۲۹۰	فصل شانزدهم: دود
۲۹۰	حدّ زنا
۲۹۸	لواط، مساحقه و زنا
۲۹۹	قذف
۳۰۱	شرب خمر
۳۰۲	سرقت
۳۰۹	محاربه
۳۱۴	کیفرهای متفرقه
۳۱۸	پاسخنامه
۳۲۳	فصل هفدهم: قصاص
۳۲۳	قصاص نفس
۳۲۵	شرایط قصاص
۳۲۶	ادلّه اثبات دعوی
۳۳	قصاص عضو
۳۳۹	لواحق قصاص
۳۳۹	پاسخنامه
۳۴۲	فصل هیجدهم: دیات
۳۴۲	موجبات دیه

۳۴۶.....	دیه‌ی نفس و اعضاء.....
۳۵۱.....	دیه‌ی منافع.....
۳۵۴.....	دیه‌ی زخم‌های سر و صورت.....
۳۵۵.....	پاسخنامه.....
۳۵۹.....	فهرست منابع.....
۳۶۳.....	فهرست آثار مؤلف.....